

ÖĞRETMENLERİN KOLEKTİF YETERLİLİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Yalçın KOCA¹, 2. Tarık ÇELİK²

ÖZET

Kolektif öğretmen yeterliliği, öğretmenlerin ihtiyaç duyulduğunda tüm öğrencilere fayda sağlamak için gerekli eylem adımlarını etkili bir şekilde kullanma ve organize etme becerilerine dair sahip oldukları inançtır. Kolektif yeterlik algısı yüksek olan, öğrencilerinin başarılı olacağına inanan öğretmenler, öğrenciler için daha zorlayıcı hedefler belirlemekte ve öğrenci merkezli etkinliklerle sınıf etkililiğini artırarak akademik başarıyı artırmaktadır. Bu sayede sosyoekonomik düzey gibi başarıyı etkileyen diğer faktörlerin olumsuz etkileri azaltılmış olur. Çalışmada öğretmenlerin kolektif yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla 158 öğretmen üzerinde Tschannen-Moran ve Barr (2004) tarafından geliştirilen Erdoğan ve Dönmez (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kolektif Öğretmen Yeterliği Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterliliklerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre kadınların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerine öneri olarak ise kolektif öğretmen yeterliğinin öneminin farkında olmalı ve öğretmenleri bu yönde teşvik edici çalışmalar yapabilir.

Anahtar kelimeler: öğretmen, kolektif, yeterlik

EVALUATION OF TEACHERS' PERCEPTIONS OF COLLECTIVE EFFICACY

ABSTRACT

Collective teacher efficacy is the belief that teachers have in their ability to effectively use and organize the necessary action steps to benefit all students when needed. Teachers who have a high perception of collective efficacy and believe that their students will be successful set more challenging goals for students and increase academic success by increasing classroom effectiveness with student-centered activities. In this way, the negative effects of other factors affecting success, such as socioeconomic level, are reduced. In the study, the Collective Teacher

---

¹ Ereğli İbrahim Süheyla İzmirli Fen Lisesi, Zonguldak, e-mail: y.koca@hotmail.com, ORCID: 0009-0007-1660-9020 (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

²Ereğli İbrahim Süheyla İzmirli Fen Lisesi, Zonguldak, e-mail: tarikcelik1@hotmail.com, ORCID: 0009-0004-4530-3790

Efficacy Scale, which was developed by Tschannen-Moran and Barr (2004) and adapted into Turkish by Erdoğan and Dönmez (2015), was applied to 158 teachers in order to evaluate the collective competence of teachers. According to the results of the analysis, it was determined that the collective competencies of students for discipline differ statistically in terms of gender. It is seen that the scores of women are higher than the average scores. As a suggestion to school administrators, they should be aware of the importance of collective teacher efficacy and teachers can carry out activities that encourage them in this direction.

Keywords: teacher, collective, competence

1.GİRİŞ

Kolektif yeterlik, bir grubun belirli bir başarı düzeyine ulaşmak için gerekli eylem adımlarını organize etme ve yönetme becerisi hakkındaki ortak inançlarıdır (Bandura, 1997: 477). Goddard, Hoy ve Woolfolk Hoy (2004), kolektif yeterlik kavramının eğitim bilimlerinin yanı sıra işletme/yönetim, sosyoloji ve psikoloji alanlarındaki araştırmalarda da önemli bir araştırma konusu haline geldiğini belirtmektedir. Kolektif yeterlik ile örgütsel sonuçlar arasındaki pozitif ilişki, örgütsel davranış araştırmalarında önemli bir değişken olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Kolektif öğretmen yeterliği, bir okuldaki öğretmenlerin bir bütün olarak öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yaratmak için gerekli eylem adımlarını yönetebileceği ve düzenleyebileceği inancıdır (Goddard, 2001).

Öğretmen kolektif yeterliği, okulun önemli bir özelliğidir (Bandura, 1993) ve okulun sosyal normlarını şekillendiren ve öğretmen davranışını olumlu yönde etkileyen güçlü bir değişkendir (Cybulski vd., 2005; Goddard ve Goddard, 2001; Hoy vd., 2002; Tschannen vd., 2004). Kolektif öğretmen yeterliğinin yüksek olduğu okullardaki öğretmenlerin öğrenciler için zorlayıcı hedefler koydukları, öğrencileri motive edeceklerine inandıkları, akademik etkinliklere daha fazla zaman ayırdıkları, öğrencilerle ilişkilerine daha fazla önem verdikleri ve öğrencilere yönelik öğretim etkinlikleriyle meşgul oldukları belirtilmektedir (Bandura, 1997; Hoy vd., 2012; Skaalvik ve Skaalvik, 2010).

Bandura'nın (1993) okul düzeyinde toplu yeterliliğe olan inanç ile öğrenci başarısı arasında güçlü bir ilişki bulması, sonraki yıllarda öğretmenlerin toplu yeterliliğine ilişkin bir dizi araştırmaya yol açmıştır. Son 30 yılda yapılan çok sayıda araştırma, öğretmen kolektif yeterliliği ile öğrenci başarısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu göstermiştir (Boberg ve

Bourgeois, 2016; Eells, 2011; Goddard vd., 2004) ve kolektif yeterlik daha fazladır. Kolektif öğretmen yeterliliğinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin sosyoekonomik durum değişkeninden daha büyük bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur (Goddard, 2001; Hoy vd., 2002; Tschannen-Moran ve Barr, 2004). Araştırmalarda üzerinde durulan öğretmenlerin kolektif yeterliği, okullar arasındaki öğrenci başarı farklılıklarının nedenlerini anlamaya olanak sağlayan kavramlardan biridir. Çalışanların resmi görev ve sorumluluklarının ötesinde hareket etme istekliliği uzun yıllardır etkili örgütlerin temel bileşenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (DiPaola ve Hoy, 2005). İş tanımında yer almayan ve resmi sorumlulukların dışında kalan davranışlar genel olarak örgütsel vatandaşlık davranışı olarak adlandırılmaktadır (Morrison, 1994).

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada “Kolektif Öğretmen Yeterliği Ölçeği” kullanılmış ve nicel bir yaklaşım olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca bu çalışmada veri toplamak için tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelin temel özelliği incelenen durumu olduğu gibi göstermesidir. Tekil tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli olmak üzere iki tür tarama modeli vardır. Tekli tarama modelinde araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerinin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir (Büyüköztürk, 2018).

Veri analizi SPSS 22.0 ile yapılmıştır. Çalışmada puanların normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için puan ortalamaları, basıklık ve çarpıklık ölçütleri değerlendirilmiştir. Ölçekte bulunan basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım için +2 ile -2 arasındadır (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; De Carlo, 1997).

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlik	158	-,146	-,077
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlik	158	-,196	-,368

Değerler incelendiğinde her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna

ulaşmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini Zonguldak ili/Ereğli ilçesinde görev yapan 158 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%
	83	75	158	100

Tablo 2'ye göre 83'ü kadın, 75'i erkek katılımcı olmak üzere toplam 158 katılımcı olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Kolektif Öğretmen Yeterliği Ölçeği: Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından Bandura'nın öğretmenlerin öz yeterliği konusundaki yayımlanmamış çalışmasına dayalı olarak geliştirilen Öğretmen Öz Yeterliği Ölçeği (Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2001) temel alınarak geliştirilmiştir. Öğretmenlerin bir bütün olarak öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olabileceklerine yönelik inançlarını belirlemeyi amaçlayan ölçme aracı ile öğretmenlerin bireysel yeterliklerine ilişkin inançlarını belirlemek yerine kolektif yeterliklerine ilişkin inançlarını belirlemek amaçlanmıştır. Kolektif Öğretmen Yeterliği Ölçeği 12 maddeden oluşmaktadır. Öğretim stratejilerine yönelik kolektif yeterlik ve öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlik olmak üzere iki alt faktörden oluşan bu aracının her bir faktöründe 6'şar madde bulunmaktadır.

Öğretim stratejilerine yönelik kolektif yeterlik faktöründe yer alan maddelerin (Madde 1, 2, 5, 6, 9, 11) faktör yükleri .67 ile .78 arasında, öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlik faktöründe yer alan maddelerin (Madde 3, 4, 7, 8, 10, 12) faktör yükleri .64 ile .78 arasında değişmektedir. Orijinal kültürde ölçek toplamı için Cronbach's Alpha değeri .97'dir. Yine orijinal kültürde alt faktörler için Cronbach's Alpha değerleri ise öğretim stratejileri faktörü

için .96, öğrenci disiplini faktörü için .94'dür. Öğretmenlerin her bir soruya ilişkin görüşlerini (1) hiç'den (9) tam'a uzanan 9'lu Likert tipi bir skala üzerinde ifade etmeleri istenmektedir (Tshannen-Moran ve Barr, 2004). Ölçekten alınan puanların yükselmesi, öğretmenlerin kolektif yeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

3. BULGULAR

Öğretmenlerin kolektif yeterlilik algılarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algılarının Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlik	Kadın	83	3,8739	,58853	1,707	,316
	Erkek	75	3,7071	,63978		
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlik	Kadın	83	3,9876	,54907	2,183	,024
	Erkek	75	3,7756	,67031		

Analiz sonuçlarına göre öğretimsel stratejilere yönelik kolektif yeterliliklerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Analiz sonuçlarına göre öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterliliklerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre kadınların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin kolektif yeterlilik algılarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algılarının Yaş Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlik	24-36	24-36	16	3,9063	,672	,512
	37-48	37-48	90	3,8167		
	49-63	49-63	52	3,7224		
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlik	24-36	16	3,9792	,67185	1,464	,235
	37-48	90	3,9389	,62233		
	49-63	52	3,7686	,58401		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin kolektif yeterlilik algılarının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algılarının Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlik	Lisans	121	3,8118	,59779	,629	,411
	Yüksek Lisans	37	3,7387	,68220		
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlik	Lisans	121	3,9047	,60703	,653	,570
	Yüksek Lisans	37	3,8288	,65320		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin kolektif yeterlilik algılarının medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algılarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlik	Bekar	133	3,8113	,61606	,777	,605
	Evli	25	3,7067	,62783		
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlik	Bekar	133	3,9158	,62420	1,361	,680
	Evli	25	3,7333	,56314		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin kolektif yeterlilik algılarının mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algılarının Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
Öğretimsel Stratejilere Yönelik Kolektif Yeterlilik	1-5 yıl	5	3,5667	,56026	,994	,398
	6-10 yıl	15	4,0333	,49281		
	11-20 yıl	47	3,7794	,68177		
	21 yıl ve üzeri	90	3,7844	,59948		
Öğrenci Disiplinine Yönelik Kolektif Yeterlilik	1-5 yıl	5	3,5333	,55777	1,573	,198
	6-10 yıl	15	4,1444	,55587		
	11-20 yıl	47	3,9220	,64442		
	21 yıl ve üzeri	90	3,8552	,60442		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Analiz sonuçlarına göre öğretimsel stratejilere yönelik kolektif yeterliliklerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterliliklerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ortalama puanlara göre kadınların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürde yapılan çeşitli araştırmalarda bu algıların kadınlar lehine (Güneş, 2014) ve erkekler lehine (Önder ve Öz, 2019) farklılaştığına dair bulgular bulunmaktadır. Cinsiyet açısından ortaya çıkan bu farklı sonuçlar örneklem grubunun sosyolojik yapısındaki farklılıklardan kaynaklanmış olabilir.

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının yaş ve medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Düzgünoğlu (2019) da bu çalışmaya paralel sonuçlar elde etmiştir. Ancak Güneş (2014), bu araştırmanın aksine, öğretmenlerin kolektif yeterliliğine ilişkin algılarının lisansüstü öğretmenler arasında daha düşük olduğunu göstermiştir.

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğrenci disiplinine yönelik kolektif yeterlilikleri ve kolektif yeterlilik algılarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak literatürde bu konuda farklı sonuçlar gösteren çalışmalar da dikkat çekmektedir. Örneğin Düzgünoğlu (2019), öğretmen yeterliliğine ilişkin kolektif algıların kıdeme göre değişmediğini bulmuştur. Öte yandan mesleki deneyim arttıkça öğretmen yeterliliğine yönelik kolektif algıların da arttığını gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Goddart ve Skrla, 2006; Koçak ve Özdemir, 2019; Kurt, 2009; Güneş, 2014).

KAYNAKÇA

- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117–148.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W.H. Freeman & Company.
- Boberg, J. E., & Bourgeois, S. J. (2016). The effects of integrated transformational leadership on achievement. *Journal of Educational Administration*, 54(3), 357–374.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cybulski, T. G., Hoy, W. K., & Sweetland, S. R. (2005). The roles of collective efficacy of teachers and fiscal efficiency in student achievement. *Journal of Educational Administration*, 43(5), 439–461.
- De Carlo, L. T. (1997). On the meaning and use of kurtosis. *Psychological Methods*, 2, 292–307.
- DiPaola, M. F., & Hoy, W. K. (2005). School characteristics that foster organizational citizenship behavior. *Journal of School Leadership*, 15(July), 387–406
- Düzgünoğlu, M. A. (2019). *Kolektif öğretmen yeterliği ile etkili okul arasındaki ilişkinin incelenmesi (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.

- Eells, R. J. (2011). *Meta-analysis of the relationship between collective teacher efficacy and student achievement*. (Ph.D. Thesis). Loyola University Chicago.
- Erdoğan, U. ve Dönmez, B. (2015); Kolektif öğretmen yeterliği ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21 (3): 345-366.
- Goddard, R. D. (2001). Collective efficacy: A neglected construct in the study of schools and student achievement. *Journal of Educational Psychology*, 93(3), 467–476.
- Goddard, R. D., & Goddard, Y. L. (2001). A multilevel analysis of the relationship between teacher and collective efficacy in urban schools. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 807–818.
- Goddard, R. D. & Skrla, L. (2006). The influence of school social composition on teachers' collective efficacy beliefs. *Educational Administration Quarterly*, 42(2), 216-235
- Goddard, R. D., Hoy, W. K., & Hoy, A. W. (2004). Collective efficacy beliefs: Theoretical developments, empirical evidence, and future directions. *Educational Researcher*, 33(3), 3–13.
- Groeneveld, R.A. ve Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *The Statistician*, 33, 391-399
- Güneş, D. (2014). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel güven ve kolektif yeterlik algıları ile örgütsel farkındalık düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Hoy, W. K., Sweetland, S. R., & Smith, P. A. (2002). Toward an organizational model of achievement in high schools: The significance of collective efficacy. *Educational Administration Quarterly*, 38(1), 77–93.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi* (36. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Koçak, S. ve Özdemir, M. (2019). Kolektif öğretmen yeterliğinin dört çerçeve liderlik modeli perspektifinden değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 45(203).

- Kurt, T. (2009). *İlköğretim okulu müdürlerinin dönüştürücü ve işlemci liderlik stilleri ile öğretmenlerin kolektif yeterliği ve öz yeterliği arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Moors, J. J. A. (1986). The Meaning of Kurtosis: darlington reexamined. *The American Statistician*, 40, 283-284.
- Morrison, E. W. (1994). Role definitions and organizational citizenship behavior: The importance of the employee's perspective. *Academy of Management Journal*, 37(6), 1543–1567.
- Önder, E., ve Öz, Y. Ö. (2019, Nisan). *Çeşitli değişkenler açısından ilköğretim öğretmenlerinin kolektif yeterlik algılarının incelenmesi*. Makale III. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresinde sunulmuştur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Burdur.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1059–1069.
- Tschannen-Moran, M., & Barr, M. (2004). Fostering student learning: The relationship of collective teacher efficacy and student achievement. *Leadership and Policy in Schools*, 3(3), 189–209.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783–805.